

Sygn. akt II AKa 293/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 grudnia 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Przemysław Filipkowski

Sędziowie: SA – Anna Zdziarska (spr.)

SO (del.) – Sławomir Machnio

Protokolant - st. sekr. sąd. Małgorzata Reingruber

przy udziale Prokuratora Szymona Liszewskiego

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2021 r.

sprawy z wniosku D. G. (1)

w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z tytułu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania w sprawie Sądu Rejonowego dla Warszawy – Żoliborza w W., o sygn. akt III K 55/17

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 4 sierpnia 2020 r.

sygn. akt XII Ko 16/20

- 1. utrzymuje w mocy wyrok w zaskarżonej części;*
- 2. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.*

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 293/20
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 04 sierpnia 2020r., w sprawie o sygn. akt XII Ko 16/20.

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia**1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia w zakresie zadośćuczynienia i odszkodowania

1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia – tj. art. 552 § 4 k.p.k., która miała wpływ na treść orzeczenia, poprzez niezasadne uznanie, iż tymczasowe aresztowanie D. G. (1) zastosowane w toku postępowania III K 55/17 w okresie od 1 października 2018r. było niewątpliwie niesłuszne, podczas gdy sąd pominął fakt, iż wnioskodawca ukrywał się przed wymiarem sprawiedliwości, co skutkowało poszukiwaniem go listem gończym.	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka	

	zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	Zmiana i oddalenie wniosku
---	-----------	---	----------------------------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

<u>2.1.1. Fakty uznane za udowodnione</u>					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
<u>2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione</u>					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

<u>2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów</u>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwiężle o powodach uznania dowodu

<u>2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</u>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiężle o powodach nieuwzględnienia dowodu

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
	Obrazy prawa procesowego – art. 552 § 4 k.p.k. niezasadny.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwiężle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Nie ulega wątpliwości, że zgodnie z art. 552 § 4 k.p.k., odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje w wypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania, a nie wyłącznie niesłusznego.		

Co do zasady Sąd II instancji absolutnie nie neguje stanowiska skarżącego, iż ukrywanie się oskarżonego, pomimo następczego uniewinnienia wyłącza odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa. Jednocześnie Sąd Apelacyjny zauważa, że przywołany przepis nie ma brzmienia o charakterze kategorycznym tak jak np. art. 553 k.p.k. dotyczący samooskarżenia, lub przyczynienia się do niesłusznego orzeczenia, a to oznacza że w każdym przypadku wnikliwie należy oceniać okoliczności danej sprawy w kontekście przyczyn niestawiennictwa.

Sąd odwoławczy jest również zdania, że autor apelacji nie próbował odkodować definicji „ukrywania się” przed organami wymiaru sprawiedliwości, a ma to fundamentalne znaczenie dla wydania prawidłowego rozstrzygnięcia.

Rozpoznając wniesiony środek odwoławczy, Sąd ad quem miał na względzie treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8.01.2019r., w którym zawarto trafne uwagi dotyczące kryteriów oceny zasadności uznania tymczasowego aresztowania za niewątpliwie niesłuszne.

W powyższym wyroku Sąd Najwyższy orzekł, że przesłankę egzoneracyjną stanowi takie zachowanie oskarżonego w toku procesu, które może świadczyć o celowym utrudnianiu jego przebiegu przez np. ukrywanie się, uporczywe niestawianie się na wezwania, lub utrudnianie postępowania w inny bezprawny sposób. Wskazano również, że tymczasowe aresztowanie ma

stanowić wyłączną konsekwencję
zawinionego zachowania
wnioskodawcy.

Sąd odwoławczy, rozpoznając
apelację dodatkowo wspomógł
się Słownikiem Języka Polskiego
PWN pod red. W. D.. Według
słownika ukrywać, to synonim
słowa „chować”, „znaleźć bezpieczne
miejsce”.

W związku z powyższym, pomimo
poszukiwania D. G. (1) listem
gończym, Sąd odwoławczy podzielił
pogląd Sądu Okręgowego, że
nie utracił on prawa do
ubiegania się o zadośćuczynienie
i odszkodowanie, a jego
tymczasowe aresztowanie oceniane
przez pryzmat ostatecznego
rozstrzygnięcia było niewątpliwie
niesłuszne.

Można przyjąć, że przed
tymczasowym aresztowaniem
wnioskodawcy nie wykorzystano
wszystkich możliwości związanych
z ustaleniem jego miejsca
zamieszkania, jednakże ostatecznie
to ta okoliczność nie
miała decydującego wpływu na
utrzymanie wyroku w zaskarżonej
części w mocy (prokurator
nie zaskarżył wyroku w jakim
wniosek oddalono, choć jako
zakres zaskarżenia wskazał całość
orzeczenia).

D. G. (1) otrzymał pouczenie o
skutkach doręczenia wynikających z
art. 139 k.p.k. w dniu 8.10.2012r. (k.
193).

W protokole przesłuchania z dnia
8.10.2012r. podał dwa adresy W. ul.
(...) i W. ul. (...) (k.194-195).

Akt oskarżenia skierowano w dniu
30.10.2012r. (k. 207).

W protokole rozprawy w/w wskazał jako miejsce zamieszkania i adres dla doręczeń – W. ul. (...) i telefon kontaktowy (...).

Następnie D. G. nie stawiał się na cztery kolejne terminy rozprawy, co jednak nie stanowiło przeszkody w uniewinnieniu go przez Sąd Rejonowy Warszawa – Ż., wyrokiem z dnia 1 marca 2016r., w sprawie III K 535/12.

Wnioskodawca osobiście odebrał odpis wyroku w dniu 21 marca 2016r. (k. 528). Nie odebrał jednak zawiadomienia o przyjęciu apelacji prokuratora (k.556).

Od tego momentu czyniono ustalenia w bazach (...) – P. i (...) Ostatecznie po powtórnym awizowaniu, powiadomienie o terminie rozprawy odwoławczej uznano za doręczone. Podjęto także bezskuteczne próby kontaktu telefonicznego na nr (...).

Wyrokiem z dnia 23.11.2016r., w sprawie IX Ka 1130/16 Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok, a sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Z uwagi na zalecenia Sądu odwoławczego, Sąd Rejonowy uznał obecność oskarżonego za obowiązkową.

Na drugim terminie rozprawy w dniu 25.04.2018r. Sąd ujawnił wydruk z bazy P., z którego wynikało że D. G. nie posiada stałego miejsca zamieszkania (k. 676). Rozprawę odroczone i zarządził wezwanie oskarżonego za pośrednictwem Policji.

W drodze wywiadu z dnia 21.05.2018r. (k. 632) Policja ustaliła,

że pod adresem W. ul. (...) zastano R. P., który oświadczył, że oskarżony to partner jego byłej żony i pod tym adresem nie zamieszkuje od około dwóch lat.

Sąd Rejonowy uzyskał także informację z (...) (k. 636) i (...) (k. 643), przy czym także numer (...).

Z kolei dzielnicowy sprawdził, że pod jednym z adresów wskazanych w (...) i (...) oskarżony nie zamieszkuje (k. 648). W dniu 17.07.2018r. (k. 649) Sąd Rejonowy zastosował wobec D. G. tymczasowe aresztowanie na okres trzech miesięcy od daty zatrzymania.

Obiektywnie rzecz biorąc Sąd przed tymczasowym aresztowaniem nie wykorzystał wszystkich możliwości kontaktu z oskarżonym, bowiem jak się okazało numer wskazany w (...) i (...) był numerem telefonu komórkowego oskarżonego, a ten podany do protokołu był jedynie numerem kontaktowym, to zauważyć też należy, iż posiadał on stałą pracę, gdzie został zresztą zatrzymany. W tej sytuacji nie można przyjąć, że do tymczasowego aresztowania doszło wyłącznie w wyniku zachowania się wyłącznie D. G..

Nie można jednocześnie z pola widzenia tracić faktu, że wnioskodawca w dniu 21 marca 2016r. wszedł w posiadanie wiedzy o uniewinnieniu go dnia 1 marca 2016r. i brak podstaw by uznać za niewiarygodne jego twierdzenie, iż sądził, że postępowanie zostało zakończone i ustał obowiązek powiadamiania o każdorazowej zmianie miejsca zamieszkania. Końcowe terminy pierwszego postępowania przed Sądem Rejonowym odbywały się bez udziału wnioskodawcy, wówczas

oskarżonego, co dodatkowo mogło utwierdzać go w przekonaniu, że wiedza o jego miejscu pobytu jest zbędna organom ścigania i wymiarowi sprawiedliwości.

Na koniec nasuwa się konstatacja, że wnioskodawca będąc przeświadczonym o korzystnym dla niego rozstrzygnięciu nie miał powodu ukrywać się, tzn. uporczywie, z dużym natężeniem złej woli utrudniać toczące się postępowanie, o czym co prawda lekkomyślnie, ale jednak sądził, że zostało zakończone wyrokiem uniewinniającym.

Zasadnie zatem w kontekście kolejnego, tym razem prawomocnego rozstrzygnięcia, Sąd Okręgowy zaskarżonym wyrokiem tymczasowe aresztowanie uznał za niewątpliwie niesłuszne.

Pisemne uzasadnienie wyroku przekonuje, że Sąd I instancji nie pominął w swych rozważaniach żadnych okoliczności mających wpływ na wysokość zadośćuczynienia oraz odszkodowania. Zadośćuczynienie jest stosunkowo wysokie, lecz jednocześnie czyni zadość poczuciu sprawiedliwości społecznej. Wnioskodawca został zatrzymany w miejscu pracy, co wpłynęło negatywnie na postrzeganie jego osoby w kontekście rzetelności pracowniczej. Wykazał, że utracił dobre imię. Ponadto przez kilka dni został pozbawiony ważnych dla jego zdrowia leków.

Wniosek

Wniosek o zmianę zaskarżonego orzeczenia i oddalenie wniosku w

zasadny

częściowo zasadny

części w jakiej został przyznany przez Sąd I instancji – niezasadny	# niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
<p>Skarżący w apelacji zakwestionował prawo do żądania zadośćuczynienia i odszkodowania z tytułu tymczasowego aresztowania, a zatem zasadę, nie zaś wysokość szkody materialnej, jak też rekompensaty za szkodę niematerialną, zawiązaną z poniesieniem krzywdy wynikającej z zastosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego. Ze wskazanych powyżej powodów, Sąd Apelacyjny uznał, że nie doszło w realiach tej sprawy do „ukrywania się” wnioskodawcy, a jedynie lekkomyślnego, co najwyżej postępowania, braku wyobraźni w zakresie możliwego przebiegu dalszego postępowania karnego.</p> <p>Z tych względów apelacja i wniosek w niej zawarty nie zasługiwały na uwzględnienie.</p>		

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
1.	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
<i>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</i>	

1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2021r., w sprawie II AKa 293/20 Sąd Apelacyjny w Warszawie utrzymał w mocy w zaskarżonej części wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie, w sprawie XII Ko 16/20 z dnia 4 sierpnia 2020r.	
Zwiążle o powodach utrzymania w mocy	
Powody zostały wskazane w punkcie 3 uzasadnienia.	
<u>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</u>	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwiążle o powodach zmiany	

<u>5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</u>		
<u>5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</u>		
1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem		

szczególnej podstawy prawnej umorzenia	
4.1.	# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięzłe o powodach uchylenia	
<u>5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania</u>	
<u>5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku</u>	
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
6. Koszty Procesu	

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
	O kosztach procesu orzeczono na podst. art. 554 § 4 k.p.k.

7. PODPIS
Anna Zdziarska Przemysław Filipkowski Sławomir Machnio

<u>1.3. Granice zaskarżenia</u>	
Kolejny numer załącznika	1
Podmiot wnoszący apelację	Prokurator

Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 4 sierpnia 2020r., w sprawie XII Ko 16/20	
<u>1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia</u>		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
<u>1.3.2. Podniesione zarzuty</u>		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	

#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
<u>1.4. Wnioski</u>			
#	uchylenie	#	Zmiana i oddalenie wniosku